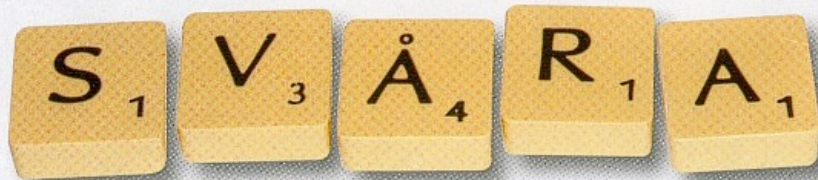

Börsaktörerna har alltid omgett sig med ett något märkvärdigt skimmer. Egendomliga begrepp, engelska uttryck, jargong och slang blandas friskt, och uppfinningsrikedomen är stor. Jonas Bernhardsson har gjort en djupdykning i börsens fikonspråk.

Vet du vad "fallande kniven" eller "volla" betyder när aktieexperterna svänger sig med sina fackuttryck? Om inte, tag då del av Jonas Bernhardssons lilla snabbguide bland ord, uttryck och akronymer som Svenska Akademiens ordlista vägrar att befatta sig med. Här följer ett litet smakprov från den bok, *Investorarens uppslagsbok (Liber)* som kom ut vid årsskiftet.

Alligator spread

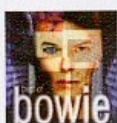
Alla komplicerade kombinationer av köp- och säljoptioner, eller andra derivat, vars enda syfte är att generera så mycket kortage som möjligt till mäklaren som rekommenderar dem. Eventuella vinster äts oftast upp av kortaget.

Aunt Millie

En investering som helt enkelt är för simpel. En investering som kan tänkas intressera tant Millie är, kort sagt, inte tillräckligt sofistikerad.

Big swinging dicks

Från Michael Lewis bok *Liar's Poker*, som handlar om hans erfarenheter som obligationshandlare hos Salomon Brothers i New York i slutet av 1980-talet. De galnaste och bästa handlarna på Salomon kallades – bland annat – "big swinging dicks".

Bowie bond

Obligation vars ränta är kopplad till intäkter från sångaren och låtskrivaren David Bowie.

Dead cat bounce

Från efterdyningarna av Svarta måndagen den 19 oktober 1987. Liknelsen säger att en katt som släpps från toppen av en skyskrapa kanske studsar lite när den slår i marken, men likväl är den stendöd. Det är likadant i en kraftigt fallande aktiemarknad. En kort, snabb rekyll uppåt under nedgången är inget mer än ett fäfängt ryck i en död marknad.

Elefanter

Stora institutioner, till exempel pensionsfonder, försäkringsbolag och banker.

Obligationslånet emitterades ursprungligen 1997 för totalt 55 miljoner dollar.

Conspicuous consumption

Begrepp från en av sociologins klassiker, *The Theory of the Leisure Class* från 1899, skriven av den amerikanske ekonomen och sociologen Thorstein Veblen. Begreppet visar hur en allt effektivare modern ekonomi skapar välstånd och överflöd. Men i stället för att den moderna människan slår av på takten och arbetar mindre används överskottet till konsumtion av onödiga saker. Med andra ord: Överskottet går till eliten som bränner det på oväsentligheter och lyx. Begreppet används även som varningssignal när en överhettad ekonomi är på väg att vända.

Fallande kniven

En typisk liknelse från finansvärlden som ska illustrera hur en fallande marknad betar sig. En fundamentalist (en analytiker som använder fundamental analys för att värdera företag) och en chartist (som använder teknisk analys för att analysera marknaden) åt middag tillsammans. När chartisten håller upp mer vin råkar han stöta till sin bordskniv, som faller ned från bordet med spetsen före och sätter sig i fundamentalistens sko. Fundamentalisten sitter alldeles stilla under tiden. Chartisten ber om ursäkt och undrar: "Varför flyttade du inte på foten?" Fundamentalisten funderar en stund och svarar: "Jag trodde att den skulle vända uppåt igen."

Gaijin

Japanska för utlänning. Utländska investerare i Japan kallas ofta för gaijin.

Hammering

Ett gammalt uttryck, ursprungligen från Londenbörsen. Någon av börsens anställda slog tre slag med en klubba i bordet för att få tystnad innan han meddelade att något av medlemsföretagen hade gått i konkurs. I USA har uttrycket fått innebörden av en intensiv försäljning av en aktie (hammering the market) som anses övervärderad.

In the tank

Börsen rasar.

på börsen

Junk bond

Från 1980-talet i USA, översätts till svenska närmast med skräpobligationer. Junk bonds förknippas ofta med finansmannen Michael Milken, som hjälpte finansmän som Ivan Boesky att genomföra fientliga företagsköp genom att emittera skräpobligationer. Junk bonds har mycket hög risk, eftersom de saknar säkerhet, men ger i gengäld möjlighet till hög avkastning. Milken var delaktig i flera fientliga uppköp under 1980-talet. Han arbetade vid investmentbanken Drexel Burnham Lambert, som sedan gick i konkurs efter ett insiderätal mot Milken 1990. Milken fick två års fängelse och böter på 1 miljard USA-dollar, det högsta bötesbeloppet hittills.

Klä bruden

Att försöka förbättra ett företags siffror inför en börsintroduktion, en sammanlagning eller en försäljning.

Lutine Bell

En skeppsklocka som bärgades 1859 från en fregatt med namnet Lutine. Fregatten hade förlit 60 år tidigare, 1799. Klockan hänger vid ingången till Lloyd's försäkringsbolag i London. Klockan ringdes tidigare en gång för dåliga nyheter och två gånger för goda. I dag ringer man i klockan innan viktiga nyheter ska släppas på marknaden.

Misery index

Från lågkonjunkturåren 1977–1981 i USA. Misery index (Eländes-

index) = inflation + arbetslöshet + marknadsränta. Har oftast ett omvänt samband med aktiebörsen, det vill säga när index står högt rasar börsen. Indexet publiceras bland annat av Wall Street Journal.

Naken option

Option som ställs ut utan att säljaren äger det underliggande värdepapperet.

OPM

Other People's Money, andras pengar. Det är alltid lättare att ta risker med pengar som inte är ens egna.

Pip

En hundraedel av en "basis point", eller punkt som det heter på svenska. Ett pip är alltså en hundraedel av en hundraedels procent.

Qardhul Hasan

Muslimsk term för ett räntefritt lån. Qardhul Hasan innebär att det är förbjudet att låna ut pengar för att tjäna ränta. Låntagaren återbetalar alltså bara lånebeloppet men kan diskret betala lite extra som ett bevis på sin uppskattning.

Rocket scientist

En sällsynt begåvad matematiker, dataexpert eller statistiker som arbetar som analytiker hos en investmentbank, ofta med marknadsanalys eller med komplicerade positioner i derivatinstrument.

Svarta måndagen

Måndagen den 19 oktober 1987 rasade New York-börsen 508 punkter, eller 22,6 procent. Det är fortfarande den enskilt största nedgången under en dag.

Ten-bagger

En aktie som har tiofaldigats i värde, eller som kan göra det. Uttrycket kommer från den legendariske fondförvaltaren Peter Lynch, som var speciellt duktig på att finna ten-baggers (tiotagare).

Underliggande vara

Den tillgång som en option, en termin eller en warrant är baserad på, till exempel en aktie, ett index eller en råvara som spannmål.

Volla

Volatilitet, hur snabbriktigt ett värdepapper är jämfört med marknaden i övrigt.

White-shoe firm

En topprankad investmentbank. Uttrycket kommer från den typ av skor som var populär i amerikanska Ivy League-skolor under 1950-talet. De bästa Ivy League-studenterna gick till de bästa investmentbankerna.

Jonas Bernhardsson

Skribenten arbetar med chefsutbildningar i ekonomi och affärsmannaskap. Vid årsskiftet kom hans uttömmande uppslagsverk om börsord. Investerarens uppslagsbok, ut på Liber förlag.